

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Національна академія наук України
Південний науковий центр НАН і МОН України
Інститут української археографії та джерелознавства
ім. М.С. Грушевського НАН України
Державний архів Миколаївської області
ДУ «Національний науковий центр радіаційної медицини НАМН України»
Донецький національний медичний університет
Technical University of Moldova (Moldova)
Jan Dlugosz University in Czestochowa (Poland)
Adam Mickiewicz University (Poland)
Leipzig University of Applied Sciences (Germany)
Rzeszow University of Technology (Poland)
Ca' Foscari University (Italy)

**ОЛЬВІЙСЬКИЙ ФОРУМ – 2024:
стратегії країн Причорноморського регіону
в геополітичному просторі**

XXI Міжнародна наукова конференція

ТЕЗИ

**РЕФОРМУВАННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
ТА АДМІНІСТРУВАННЯ В УМОВАХ
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ ТА НАБЛИЖЕННЯ ЇЇ
ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ**

20–23 червня 2024 р., м. Миколаїв, Україна

Миколаїв – 2024

Ольвійський форум – 2024 : стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі. Реформування публічного управління та адміністрування в умовах децентралізації влади та наближення її до європейських стандартів : XXI Міжнар. наук. конф. 20–23 черв. 2024 р., м. Миколаїв : тези / М-во освіти і науки України ; ЧНУ ім. Петра Могили ; Нац. акад. наук України ; Півд. наук. центр НАН і МОН України ; Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України ; Держ. архів Миколаївської обл. ; ДУ «Нац. наук. центр радіаційної медицини НАМН України» ; Донецький нац. медичний ун-т ; Technical University of Moldova (Moldova) ; Jan Dlugosz University in Czestochowa (Poland) ; Adam Mickiewicz University (Poland) ; Leipzig University of Applied Sciences (Germany) ; Rzeszow University of Technology (Poland) ; Ca` Foscari University (Italy). – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2024. – 240 с.

Збірник містить тези доповідей учасників XXI Міжнародної наукової конференції «Ольвійський форум-2024 : стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі. «Реформування публічного управління та адміністрування в умовах децентралізації влади та наближення її до європейських стандартів».

3. Ільницька У. Інформаційна безпека України: сучасні виклики, загрози та механізми протидії негативним інформаційно-психологічним впливам», Політичні науки, No. 1(2), 2016, ст. 27-32.

УДК 504.3.054:351.777.6

Ходирев О. О.,
директор ТОВ «ЕСМ УКРАЇНА»,
Кириченко І. І.,
канд. з держ. упр., доцент,
Чечель А. О.,
д-р екон. наук, професор,
Маріупольський державний університет, м. Київ

ВІДСУТНІСТЬ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РЕФЕРЕНС-ЛАБОРАТОРІЇ ЯКОСТІ ПОВІТРЯ В УКРАЇНІ ЯК ОСНОВНА ЗАГРОЗА ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ

Відсутність Центральної референс-лабораторії (далі ЦРЛ) якості повітря в Україні становить значну проблему для ефективного державного управління в галузі охорони атмосферного повітря. Така спеціалізована лабораторія відіграє важливу роль у забезпеченні єдності методів вимірювання та якості даних, що в свою чергу забезпечує надання достовірної інформації про рівень забруднення повітря для прийняття важливих управлінських рішень.

Так, наприклад, у країнах ЄС ЦРЛ є ключовим елементом в системі моніторингу атмосферного повітря, забезпечуючи високу якість даних, точність та простежувність вимірювань. Ці лабораторії несуть відповідальність за координацію на території держав-членів ЄС загальноєвропейських програм забезпечення якості атмосферного повітря, які організовує Об'єднаний дослідницький центр Комісії, а також за координацію на національному рівні належного використання референтних методів і демонстрацію еквівалентності індикативних методів, що не є референтними. Національні референс-лабораторії, які організують взаємопорівняння вимірювань на національному та міжнародних рівнях, також повинні бути акредитовані згідно з міжнародним стандартом ISO 17025.

Без такої централізованої установи Україна стикається з певними труднощами у моніторингу та послідовному вирішенні проблем якості

атмосферного повітря в різних регіонах. Отже, ця прогалина не лише підриває охорону здоров'я населення, а й послаблює спроможність країни виконувати міжнародні екологічні зобов'язання та гальмує процеси євроінтеграції.

В Законі України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної системи моніторингу довкілля, інформації про стан довкілля (екологічної інформації) та інформаційного забезпечення управління у сфері довкілля», який ще знаходиться в стадії набування чинності наголошується, що мета створення ЦРЛ для моніторингу атмосферного повітря полягає в забезпеченні точності, єдності та простежуваності вимірювань, які проводяться під час моніторингу якості повітря.

В цьому контексті слід зауважити, що ЦРЛ має відповідати за єдність методів вимірювань, калібрування обладнання, контроль суб'єктів моніторингу на технічну відповідність пунктів спостереження та первинні тести вимірювального обладнання при його допуску до мереж спостереження за станом атмосферного повітря. Кабінет Міністрів України, який реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, відповідає за утворення та забезпечення функціонування цієї лабораторії.

На жаль в Україні впровадження ЦРЛ для моніторингу атмосферного повітря відбувається достатньо повільними кроками, адже відсутність діючих нормативно-правових актів, недостатнє фінансування та ресурсне забезпечення ускладнюють процес її створення та функціонування.

В таблиці 1 представлено основні загрози державному управлінню в галузі охорони атмосферного повітря України.

Табл. 1

Загрози державному управлінню в галузі охорони атмосферного повітря України

№	Загроза	Роз'яснення
1	Ризики для громадського здоров'я	Неточний або неповний моніторинг якості повітря може призвести до недооцінки ризиків для здоров'я, пов'язаних із забрудненням повітря. Це може спричинити впровадження заходів у сфері охорони здоров'я із запізненням або недостатньо ефективних, підвищуючи рівень

№	Загроза	Роз'яснення
		забруднення та пов'язані з ним ризики для здоров'я населення.
2	Неузгодженість якості даних	Без єдиних методів вимірювання та процедур калібрування, які забезпечують ЦРЛ, існує ризик отримання непослідовних і ненадійних даних про якість повітря, що підриває довіру до оцінок якості повітря і перешкоджає прийняттю управлінських рішень на основі фактичних даних.
3	Відсутність прозорості та підзвітності	ЦРЛ відіграють важливу роль у забезпеченні прозорості та підзвітності моніторингу якості повітря. Без них стає складно відстежувати і перевіряти точність даних, зібраних різними установами, що призводить до потенційного неправильного тлумачення або маніпулювання інформацією.
4	Ризик прийняття непотрібних або неефективних управлінських рішень у сфері охорони атмосферного повітря	Відсутність ЦРЛ може призвести до того, що політичні рішення у сфері охорони атмосферного повітря не будуть належним чином обґрунтовані науковими дослідженнями, що призведе до неефективних або невідповідних заходів для боротьби із забрудненням повітря.
5	Обмеження розвитку потенціалу	Такі лабораторії часто слугують центрами навчання й розбудови потенціалу для персоналу, залученого до моніторингу якості повітря. Без цих установ може не вистачати кваліфікованих фахівців, здатних проводити та інтерпретувати дані про якість атмосферного повітря, що ще

№	Загроза	Роз'яснення
		більше знижує ефективність державного управління у цій сфері.
6	Труднощі у виконанні міжнародних зобов'язань	Багато країн мають міжнародні зобов'язання щодо моніторингу та покращення якості повітря, часто керуючись міжнародними угодами та стандартами. Відсутність таких лабораторій може перешкоджати виконанню країною цих зобов'язань, що призводить до потенційних дипломатичних конфліктів й непорозуміння, а також підриває її репутацію на світовій арені.
7	Труднощі у порівнянні даних між країнами	Відсутність ЦРЛ в Україні ускладнює порівняння й аналіз даних про якість атмосферного повітря з іншими країнами в умовах євроінтеграції. Це може спричинити неточності в прийнятті стратегічних рішень в галузі охорони атмосферного повітря.

Джерело: власна розробка автора

Таким чином, табл. 1 дає можливість зрозуміти, що відсутність ЦРЛ в Україні є серйозною загрозою для державного управління в галузі охорони атмосферного повітря, особливо в умовах євроінтеграції. Така відсутність впливає на якість і порівнянність даних з іншими країнами, що може призвести до помилковості при прийнятті рішень та розробок недостатньо обґрунтованих стратегій управління якістю атмосферного повітря. Не маючи такої лабораторії, Україна стикається з труднощами у співпраці на міжнародному рівні та не може ефективно виконувати свої міжнародні зобов'язання щодо моніторингу та покращення якості повітря.

Отже, загалом, відсутність ЦРЛ для моніторингу якості повітря створює значні виклики та загрози для державного управління у сфері охорони атмосферного повітря, ставлячи під сумнів якість даних, розробку політики, розбудову потенціалу та результати для громадського здоров'я. Створення такої лабораторії відкриє можливості для

удосконалення методології моніторингу, забезпечення високої якості даних, зміцнення міжнародної співпраці та підвищення довіри громадськості до інформації про якість атмосферного повітря.

УДК 35

Брич Л. В.,

канд. наук з держ. упр.,

доцент кафедри педагогіки та інноваційної освіти

Інституту права, психології та інноваційної освіти,

Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТУВАННЯ В РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Інвестиції у розвиток людського капіталу, визначені як процес поліпшення освіти, навичок, здоров'я та загального добробуту робочої сили, мають вирішальне значення для сталого економічного зростання та соціального прогресу. Хоча переваги таких інвестицій широко визнані, цей шлях сповнений проблем, особливо в сьогоденнішому глобальному середовищі, що швидко змінюється. Сьогодні, швидкі темпи технологічного прогресу є серйозною проблемою. Оскільки автоматизація та штучний інтелект стають дедалі більш поширеними у різних галузях, набір навичок, необхідні робочої сили, розвивається безпрецедентними темпами. Такого роду динамічна ситуація вимагає постійних інвестицій у програми перепідготовки та підвищення кваліфікації, щоб гарантувати, що робоча сила зможе адаптуватися до нових технологій та вимог роботи. Однак створення та реалізація цих програм зі швидкістю, необхідною для того, щоб йти в ногу з технологічними змінами, є непростим завданням [1-3].

Зазначимо, що проблема доступу та нерівності є серйозною проблемою у питанні розвитку людського капіталу. Незважаючи на прогрес у багатьох регіонах, зберігаються значні відмінності у доступі до якісної освіти та охорони здоров'я як усередині країн, так і між ними. Відтак відмінності часто кореняться в соціально-економічному статусі, полі, етнічній приналежності та географічному положенні, створюючи порочне коло нерівності, яке важко розірвати. Забезпечення справедливого доступу до ресурсів, необхідних для розвитку людського капіталу, потребує цілеспрямованої політики та значних інвестицій, що може стати проблемою для урядів, обмежених у ресурсах. Глобальний характер сьогоденної економіки також створює проблеми у розвиток